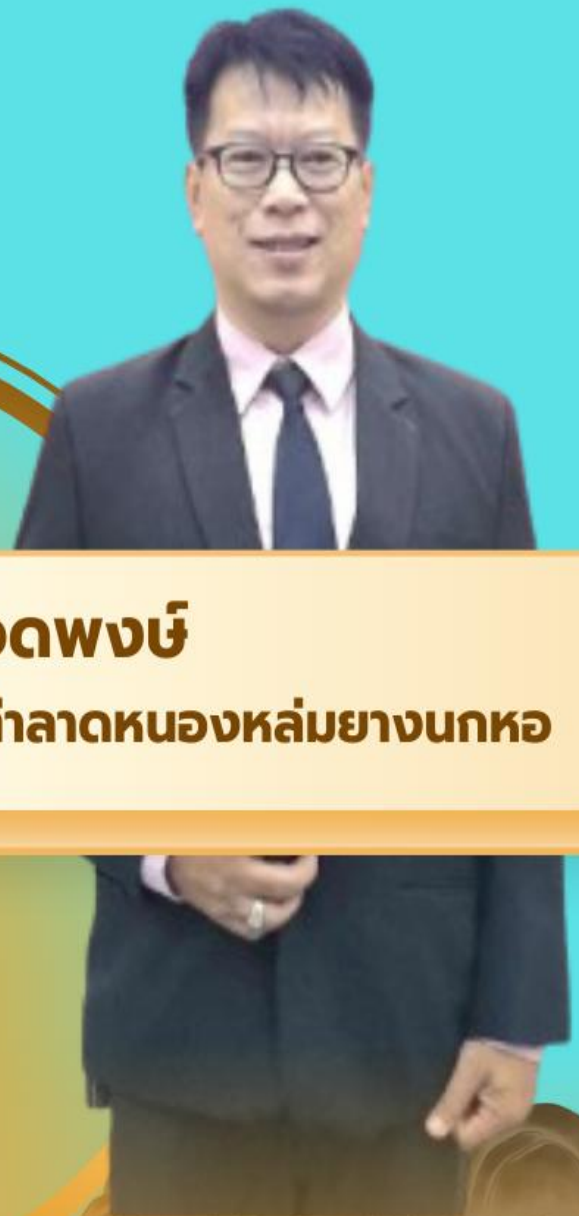

นวัตกรรม

ปีการศึกษา 2568

เรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อ
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกกหอ

นายพีระ ตลอดพงษ์

ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกกหอ

โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกกหอ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญของคุณภาพการจัดการศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ,๒๕๖๖)การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมุ่งเน้นการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,๒๕๖๕)

การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันได้พัฒนาจากรูปแบบการตรวจสอบและประเมินผลเพียงอย่างเดียว มาสู่การเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพที่เน้นความร่วมมือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(Professional Learning Community)ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างแท้จริง (สุวิมลว่องวานิช, ๒๕๖๔; Office for Standards in Education, 2019)

โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนงหอสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท มีนักเรียนทั้งสิ้น ๑๓๒ คนครูและบุคลากรทางการศึกษา ๑๐ คนจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในปีการศึกษา๒๕๖๕ พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศถึงร้อยละ ๑๕ และร้อยละ ๑๒ ตามลำดับ

จากการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาดังกล่าวพบว่ามีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้แก่การจัดการเรียนการสอนของครูที่ยังไม่หลากหลายและไม่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนการใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่ยังมีข้อจำกัดการวัดและประเมินผลที่ยังไม่ครอบคลุมทุกมิติของผู้เรียนรวมถึงการขาดระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง (สุชาติ ประสิทธิ์ภูริปรีชา, ๒๕๖๓; Glickman, Gordon, & Ross-Gordon, 2018)

ทั้งนี้การนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นกระบวนการที่เป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนมีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จมีกระบวนการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง (วิจารณ์ พานิช,๒๕๖๕; Zepeda, 2017)

จากความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาและปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่พบในโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยนำแนวคิดทฤษฎีการนิเทศการศึกษาสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างยั่งยืนตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกันนำไปปรับใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอห
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอห
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอห
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอห

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหที่เหมาะสมมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหเป็นอย่างไร
4. ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอยู่ในระดับใด

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑) ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยศึกษาองค์ประกอบของการนิเทศที่ประกอบด้วย

(๑) การวางแผนการนิเทศ

(๒) กระบวนการนิเทศ

(๓) การติดตามและประเมินผล

(๔) การนำผลไปใช้ในการพัฒนาซึ่งครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกกอจำนวน ๑๐ คน ประกอบด้วยครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน ๒ คน และครูผู้สอนระดับประถมศึกษาจำนวน ๘ คน และกลุ่มเป้าหมายในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๙๘ คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๖๗ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ รวมระยะเวลา ๑๑ เดือน

ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการที่โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกกอ ตำบลเหล่าแดง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต ๑

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง แนวทางการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่มีความเป็นระบบและต่อเนื่อง ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๔ ส่วน คือ (๑) การวางแผนการนิเทศ (๒) กระบวนการนิเทศ (๓) การติดตามและประเมินผล และ (๔) การนำผลไปใช้ในการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพครูและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยวัดจากคะแนนการทดสอบระดับชั้นเรียน (Classroom Assessment) คะแนนการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในปีการศึกษา ๒๕๖๗

การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการของการนิเทศแบบร่วมมือกัน (Collaborative Supervision) การนิเทศแบบให้คำปรึกษา (Clinical Supervision) และการนิเทศแบบพัฒนาดตนเอง (Self-Directed Supervision) ผ่านกิจกรรม

ต่าง ๆ เช่น การสังเกตการสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอ ทั้งครูผู้สอนระดับปฐมวัยและครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๐ คน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้

โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอ หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ตั้งอยู่ที่ตำบลเหล่าแดง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นสถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน
2. ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน สามารถนำไปใช้ยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนได้
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป
4. โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอมีระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
5. เป็นแนวทางหรือตัวอย่างสำหรับโรงเรียนอื่นที่มีบริบทคล้ายคลึงกันนำไปปรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาของตนเอง
6. เป็นองค์ความรู้ทางวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการวิจัยและพัฒนาต่อไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอห ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
2. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. การพัฒนาวิชาชีพครู
5. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

๑. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

๑.๑ ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุชาติ ประสิทธิ์ภูริปริชา (๒๕๖๓) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยใช้หลักการและเทคนิคการนิเทศที่หลากหลาย มุ่งเน้นการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

วิจารณ์ พานิช (๒๕๖๕) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินผล มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ที่คอยสนับสนุน ส่งเสริม และร่วมกันพัฒนาการเรียนการสอนกับครู โดยเน้นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ที่ครูและผู้บริหารร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Glickman, Gordon และ Ross-Gordon (2018) นิยามการนิเทศการศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศช่วยเหลือครูในการพัฒนาการสอนผ่านการสังเกต การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการสนทนาเพื่อการพัฒนา โดยมุ่งเน้นให้ครูมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดการนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Developmental Supervision)

Zepeda (2017) อธิบายว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นกระบวนการที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสังเกตการสอนอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์ และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการสอนที่ยั่งยืน

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและครูทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยเน้นการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของครู ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสังเกตการสอน การให้ข้อมูลป้อนกลับ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๕) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

๑) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

๒) เพื่อสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างกัน

๓) เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

๔) เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

๕) เพื่อส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

๑.๓ หลักการนิเทศการศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (๒๕๖๔) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาที่สำคัญไว้ดังนี้

๑) หลักความร่วมมือ (Collaboration) การนิเทศต้องเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานร่วมกันอย่างเท่าเทียม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์อย่างเปิดเผย

๒) หลักความต่อเนื่อง (Continuity) การนิเทศต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ไม่ใช่การทำเพียงครั้งคราว เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓) หลักความเป็นระบบ (Systematic) การนิเทศต้องมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ดำเนินการ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ

๔) หลักความเป็นประชาธิปไตย (Democracy) การนิเทศต้องให้ความเคารพในความคิดเห็นและการตัดสินใจของครู ไม่ใช่การสั่งการหรือบังคับ

๕) หลักข้อมูลเป็นฐาน (Data-Based) การนิเทศต้องอาศัยข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจ

๖) หลักการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) การนิเทศต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่การตัดสินใจหรือลงโทษ

๑.๔ ทฤษฎีการนิเทศการศึกษา

Glickman, Gordon และ Ross-Gordon (2018) ได้นำเสนอทฤษฎีการนิเทศการศึกษาแบบพัฒนาตนเอง (Developmental Supervision Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน โดยแบ่งครูออกเป็น ๓ ระดับตามความสามารถในการพัฒนาตนเอง ได้แก่

๑) ระดับต่ำ (Low Level) ครูกลุ่มนี้มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนน้อย ต้องการคำแนะนำและการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ผู้นิเทศควรใช้การนิเทศแบบสั่งการ (Directive Control) โดยให้คำแนะนำที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง

๒) ระดับปานกลาง (Moderate Level) ครูกลุ่มนี้มีความรู้และประสบการณ์ปานกลาง สามารถทำงานได้แต่ต้องการคำแนะนำบางประการ ผู้นิเทศควรใช้การนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative) โดยร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหา

๓) ระดับสูง (High Level) ครูกลุ่มนี้มีความรู้และประสบการณ์สูง สามารถพัฒนาตนเองได้ ผู้นิเทศควรใช้การนิเทศแบบไม่สั่งการ (Non-Directive) โดยเป็นผู้รับฟังและสนับสนุนให้ครูตัดสินใจและพัฒนาตนเอง

Sergiovanni และ Starratt (2007) ได้นำเสนอทฤษฎีการนิเทศเชิงคลินิก (Clinical Supervision Theory) ซึ่งเน้นการพัฒนาครูผ่านวงจรการนิเทศที่เป็นระบบ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การประชุมก่อนการสอน (Pre-Observation Conference) เพื่อวางแผนและกำหนดจุดสังเกต ๒) การสังเกตการสอน (Observation) โดยใช้เครื่องมือในการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ และ ๓) การประชุมหลังการสอน (Post-Observation Conference) เพื่อวิเคราะห์และสะท้อนผลการสอน

Sullivan และ Glanz (2013) ได้พัฒนาแนวคิดการนิเทศแบบสร้างสรรค์ (Constructivist Supervision) ที่เชื่อว่าครูสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ดังนั้นการนิเทศจึงควรเน้นการสนทนาและสะท้อนคิดร่วมกัน ให้ครูมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์การสอนของตนเอง โดยผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก

๒. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

๒.๑ ความหมายของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่มีความเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ธีระ รุญเจริญ, ๒๕๖๔)

สุนทร โคตรบรรเทา (๒๕๖๓) ให้ความหมายรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมกันวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลการนิเทศ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

๒.๒ ประเภทของการนิเทศภายในสถานศึกษา

Sergiovanni และ Starratt (2007) ได้จำแนกประเภทของการนิเทศการศึกษาไว้ ๓ ประเภทหลัก ดังนี้

๑) การนิเทศเชิงคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศที่เน้นการพัฒนาครูผ่านการสังเกตการสอนอย่างเป็นระบบ มีการประชุมก่อนและหลังการสอน เพื่อวางแผนและสะท้อนผลการสอนร่วมกัน

๒) การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-Directed Supervision) เป็นการนิเทศที่ให้ครูมีอิสระในการกำหนดเป้าหมายและวิธีการพัฒนาตนเอง ผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุน

๓) การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision) เป็นการนิเทศที่ครูด้วยกันช่วยเหลือและพัฒนากัน ผ่านการสังเกตการสอน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกัน

๒.๓ องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๕) ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ ๔ องค์ประกอบ ดังนี้

๑) การวางแผนการนิเทศ (Planning) ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ การกำหนดกิจกรรมการนิเทศ การจัดทำปฏิทินการนิเทศ และการจัดเตรียมเครื่องมือและทรัพยากร

๒) กระบวนการนิเทศ (Supervision Process) ประกอบด้วย การสังเกตการสอน การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ และการนำเสนอและแลกเปลี่ยนนวัตกรรม

๓) การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การประเมินผลการนิเทศ และการจัดทำรายงานผลการนิเทศ

๔) การนำผลไปใช้ในการพัฒนา (Application) ประกอบด้วย การนำผลการนิเทศไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การขยายผลแนวปฏิบัติที่ดี และการวางแผนการนิเทศในรอบต่อไป

๒.๔ รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

Zepeda (2017) ได้นำเสนอลักษณะของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑) มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

๒) มีการวางแผนที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

๓) เน้นการพัฒนาวิชาชีพครูมากกว่าการตรวจสอบและประเมินผล

๔) ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการวางแผนและตัดสินใจ

๕) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๖) มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๗) นำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงอย่างเป็นรูปธรรม

๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๓.๑ ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถวัดและประเมินได้ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๖)

บุญชม ศรีสะอาด (๒๕๖๓) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นความสามารถหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งผู้สอนได้วัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

Bloom (1976) ได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น ๓ ด้าน คือ

(๑) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางสติปัญญา

(๒) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ค่านิยม และความรู้สึก

(๓) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ที่เกี่ยวข้องกับทักษะกระบวนการและการปฏิบัติ

๓.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Hattie (2009) ได้ทำการวิจัยสังเคราะห์ (Meta-analysis) จากงานวิจัยกว่า ๘๐๐ รายการ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

๑) คุณภาพของครู (Teacher Quality) เป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาที่สอน ทักษะการสอน และความสามารถในการจัดการชั้นเรียน

๒) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่ชัดเจน ทันเวลา และสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนทราบ จุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนา

๓) ความคาดหวังของครูต่อนักเรียน (Teacher Expectations) ที่สูงและเชื่อมั่นในศักยภาพของนักเรียนทุกคน

๔) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (Teacher-Student Relationship) ที่ดี สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวย

๕) การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย (Teaching Strategies) ที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

๓.๓ การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๒๕๖๕) ได้นำเสนอแนวทางการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หลากหลาย ดังนี้

๑) การทดสอบด้วยข้อสอบ (Paper and Pencil Test) เป็นการวัดความรู้ความเข้าใจและทักษะทางสติปัญญาของผู้เรียน

๒) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินผ่านการปฏิบัติงานจริงหรือสถานการณ์จริง เช่น โครงงาน การนำเสนอ การสาธิต

๓) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นการรวบรวมผลงานของผู้เรียนตลอดช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อแสดงความก้าวหน้าและพัฒนาการ

๔) การสังเกตพฤติกรรม (Observation) เป็นการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

๕) การทดสอบระดับชาติ (National Test) เช่น O-NET เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ในระดับมาตรฐานชาติ

๔. การพัฒนาวิชาชีพครู

๔.๑ ความหมายของการพัฒนาวิชาชีพครู

การพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของผู้เรียน (คณะกรรมการคุรุสภา, ๒๕๖๔)

Day (1999) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นกระบวนการที่ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ผ่านการสะท้อนคิดจากประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู และการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการสอนและผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔.๒ รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครู

Guskey (2002) ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๑) การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการจัดกิจกรรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอน

๒) การศึกษาคูงาน (Study Visit) เป็นการไปเยี่ยมชมและเรียนรู้จากแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนหรือครูอื่น

๓) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เป็นการให้ครูที่มีประสบการณ์คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูใหม่

๔) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) เป็นการศึกษาและพัฒนาการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ

๕) การเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) เป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ

๔.๓ หลักการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ

Darling-Hammond, Hyler และ Gardner (2017) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูและพบว่า การพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้

- ๑) มุ่งเน้นเนื้อหา (Content-Focused) เกี่ยวข้องโดยตรงกับสิ่งที่ครูสอน
- ๒) เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง (Sustained) ไม่ใช่การอบรมเพียงครั้งเดียว
- ๓) มีการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative) ครูได้แลกเปลี่ยนและเรียนรู้จากกันและกัน
- ๔) ใช้แบบจำลองที่มีประสิทธิภาพ (Modeling) มีตัวอย่างการสอนที่ดีให้ครูได้เรียนรู้
- ๕) มีการฝึกปฏิบัติและให้ข้อมูลป้อนกลับ (Coaching and Feedback) ครูได้ทดลองปฏิบัติและได้รับคำแนะนำ
- ๖) มีการสะท้อนคิด (Reflection) ครูได้วิเคราะห์และสะท้อนการสอนของตนเอง
- ๗) เป็นกิจกรรมที่ออกแบบมาเป็นอย่างดี (Well-Designed) มีเป้าหมายและกระบวนการที่ชัดเจน

๕. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๕.๑ ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง กลุ่มครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและยกระดับผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้กระบวนการสะท้อนคิดร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ (DuFour & Eaker, 1998)

วิจารณ์ พานิช (๒๕๖๕) อธิบายว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกลุ่มคนที่มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีการทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๕.๒ องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Hord (1997) ได้เสนอองค์ประกอบสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ๕ ประการ ดังนี้

- ๑) การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน (Shared Vision and Values) สมาชิกในชุมชนมีความเข้าใจและยึดถือเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
- ๒) ภาวะผู้นำที่สนับสนุนและมีส่วนร่วม (Supportive and Shared Leadership) ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู พร้อมทั้งให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ๓) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ (Collective Learning and Application) สมาชิกมีการเรียนรู้ร่วมกันและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- ๔) การแบ่งปันการปฏิบัติ (Shared Personal Practice) ครูเปิดโอกาสให้เพื่อนครูสังเกตการสอน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน
- ๕) สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน (Supportive Conditions) โรงเรียนจัดเตรียมทรัพยากร เวลา และโครงสร้างที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้

๕.๓ ประโยชน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Vescio, Ross และ Adams (2008) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับผลของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและพบว่า

- ๑) ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น
- ๒) ครูมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนไปในทิศทางที่ดีขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น
- ๓) ครูมีความผูกพันกับองค์กรและวิชาชีพมากขึ้น
- ๔) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
- ๕) โรงเรียนมีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๖. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ งานวิจัยในประเทศ

สุวิมล ว่องวานิช (๒๕๖๔) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การวางแผนร่วมกัน ๒) การสังเกตและเก็บข้อมูล ๓) การวิเคราะห์และสะท้อนคิด ๔) การปรับปรุงและพัฒนา และ ๕) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผล ผลการใช้รูปแบบพบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ธีระ รุณเจริญ (๒๕๖๔) ได้พัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะของครู ๔ ด้าน คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผล ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศในระดับมาก

สุนทร โคตรบรรเทา (๒๕๖๓) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็กควรเน้นการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศ ผลการใช้รูปแบบพบว่า ครูมีการพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

พิมพ์ใจ ศรีสุวรรณ (๒๕๖๒) ได้ศึกษาผลการใช้การนิเทศภายในสถานศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่เข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้นวัตกรรมมากขึ้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕

๖.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

Kraft และ Papay (2014) ได้ศึกษาผลของการนิเทศและการพัฒนาวิชาชีพต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในระยะยาว พบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องมีการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดอาชีพ ในขณะที่ครูที่ไม่ได้รับการสนับสนุนมีแนวโน้มที่จะหยุดพัฒนาหลังจากสอนไปไม่กี่ปี

Ronfeldt, Farmer, McQueen และ Grissom (2015) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือระหว่างครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีความร่วมมือระหว่างครูสูง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าโรงเรียนที่มีความร่วมมือต่ำ ทั้งในวิชาคณิตศาสตร์และภาษา

Desimone และ Pak (2017) ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับลักษณะของการพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ พบว่า การพัฒนาวิชาชีพที่ดีควร (๑) มุ่งเน้นเนื้อหาที่สอน (๒) มีการฝึกปฏิบัติจริง (๓) เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง (๔) มีการเรียนรู้ร่วมกัน และ (๕) มีการสะท้อนคิด

Marsh (2015) ได้ศึกษาการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การมีเวลาในการทำงานร่วมกัน และการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนา

๗. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการนิเทศการศึกษาแบบพัฒนาตนเอง (Developmental Supervision Theory) ของ Glickman, Gordon และ Ross-Gordon (2018) ทฤษฎีการนิเทศเชิงคลินิก (Clinical Supervision Theory) ของ Sergiovanni และ Starratt (2007) และแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ของ DuFour และ Eaker (1998) มาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

๔ องค์ประกอบหลัก คือ

(๑) การวางแผนการนิเทศ

(๒) กระบวนการนิเทศ

(๓) การติดตามและประเมินผล

(๔) การนำผลไปใช้ในการพัฒนา

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ

ตัวแปรคั่นกลาง คือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพของครู และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน

กรอบแนวคิดนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาในสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษามา

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาด - หนองหล่มยางนกอ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่ศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา (Creswell & Plano Clark, 2018) โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น

เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- ๑.๑ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา รูปแบบการนิเทศ การพัฒนาวิชาชีพครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ๑.๒ สสำรวจสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ครูผู้สอน
- ๑.๓ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็น (Need Assessment) กับครูผู้สอนทั้งหมด จำนวน ๙ คน
- ๑.๔ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ตามแนวคิดของ Stufflebeam (1985)

ระยะที่ ๒ การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- ๒.๑ สังเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ ๑ ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา
- ๒.๒ นำร่างรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ
- ๒.๓ นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการนิเทศให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ๒.๔ จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

ระยะที่ ๓ การทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการนิเทศ

เป็นการนำรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้และประเมินผล โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- ๓.๑ จัดประชุมชี้แจงรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาแก่ครูผู้สอนทั้งหมด เพื่อสร้างความเข้าใจและความพร้อมในการนำรูปแบบไปใช้
- ๓.๒ ดำเนินการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา ๑ ภาคเรียน (ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗)
- ๓.๓ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการใช้รูปแบบ โดยการสังเกต การบันทึก และการสัมภาษณ์
- ๓.๔ ประเมินผลการใช้รูปแบบ โดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ
- ๓.๕ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการนิเทศให้มีความสมบูรณ์

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามระยะของการวิจัย ดังนี้

๒.๑ ระยะที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น

ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอท ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๙ คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน ๒ คน และครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน ๗ คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้ประชากรทั้งหมด (Total Population) จำนวน ๙ คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก การใช้ประชากรทั้งหมดจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ (Fraenkel, Wallen, & Hyun, 2019)

๒.๒ ระยะที่ ๒ การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ จำนวน ๕ ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้

๑) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา หลักสูตรและ การสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

๒) มีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๓) มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษาหรือการพัฒนาวิชาชีพครู

ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือก ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน ๒ ท่าน คีศึกษานิเทศก์ จำนวน ๒ ท่าน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑ ท่าน

๒.๓ ระยะที่ ๓ การทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการนิเทศ

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) ครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกกหอ จำนวน ๙ คน ซึ่งเป็น กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาผ่านการนิเทศ และเป็นผู้ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศ

๒) นักเรียน คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จำนวน ๙๘ คน แยกเป็น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑๘ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๕ คน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๗ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๖ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๔ คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๘ คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๓. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

๓.๑ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ คือ

๑) การวางแผนการนิเทศ

๒) กระบวนการนิเทศ

๓) การติดตามและประเมินผล

๔) การนำผลไปใช้ในการพัฒนา

๓.๒ ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ

๒) ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

๔. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามระยะของการวิจัย ดังนี้

๔.๑ เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ ๑

๑) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1932) จำนวน ๔๐ ข้อ แบ่งเป็น ๔ ด้าน ตามองค์ประกอบของการนิเทศ ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการนำผลไปใช้ในการพัฒนา โดยให้ผู้ตอบประเมิน ๒ ครั้ง คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

๒) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษา

๔.๒ เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ ๒

๑) รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมคู่มือการใช้งาน

๒) แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๒๕ ข้อ แบ่งเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมของหลักการและวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมขององค์ประกอบ ความเหมาะสมของกระบวนการ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

๔.๓ เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ ๓

๑) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ กลุ่มสาระละ ๔๐ ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

๒) แบบประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๓๐ ข้อ แบ่งเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ความชัดเจนของรูปแบบ ความเหมาะสมของกระบวนการ การสนับสนุนจากผู้บริหาร การพัฒนาวิชาชีพ ผลต่อการจัดการเรียนการสอน และความพึงพอใจโดยรวม

๓) แบบสังเกตการสอน เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) เพื่อบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

๔) แบบบันทึกการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback Form) เพื่อบันทึกข้อมูลป้อนกลับที่ให้แก่ครูหลังการสังเกตการสอน

๕) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการนิเทศ

๕. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

๕.๑ การสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็น

- ๑) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาและความต้องการจำเป็น
- ๒) กำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบของการนิเทศที่ต้องการศึกษา
- ๓) สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง ๔ ด้าน โดยแต่ละด้านมี ๑๐ ข้อ
- ๔) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๖๐ ขึ้นไป
- ๕) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน
- ๖) วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครูนูบาล (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๓

๕.๒ การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

- ๑) สังเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อร่างรูปแบบการนิเทศ
- ๒) กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ กระบวนการ และเงื่อนไขความสำเร็จ
- ๓) ออกแบบกระบวนการนิเทศอย่างละเอียด โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย มีเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน
- ๔) จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย คำอธิบายรูปแบบ แนวทางการนำไปใช้ เครื่องมือที่ใช้ และตัวอย่างการดำเนินงาน
- ๕) นำรูปแบบและคู่มือเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง
- ๖) วิเคราะห์ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๒$, $S.D. = ๐.๔๘$)
- ๗) ปรับปรุงรูปแบบและคู่มือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

๕.๓ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ๑) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เพื่อกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ต้องการวัด
- ๒) สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร (Table of Specification) เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้

- ๓) สร้างข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๔๐ ข้อ สำหรับแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- ๔) นำข้อสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลและครูผู้สอนในกลุ่มสาระนั้นๆ จำนวน กลุ่มสาระละ ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่า IOC คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๖๐ ขึ้นไป
- ๕) นำข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่ม สาระ ละ ๑๐๐ คน
- ๖) วิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ โดยหาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (KR-๒๐) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากระหว่าง ๐.๒๐-๐.๘๐ และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ ๐.๒๐ ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละกลุ่มสาระอยู่ระหว่าง ๐.๘๒-๐.๘๙

๕.๔ การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

- ๑) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจและการประเมินโปรแกรม
- ๒) กำหนดองค์ประกอบของความพึงพอใจที่ต้องการวัด ๖ ด้าน โดยแต่ละด้านมี ๕ ข้อ
- ๓) สร้างข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ตามแนวคิดของ Likert
- ๔) นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ ค่า IOC คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๖๐ ขึ้นไป
- ๕) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน
- ๖) วิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครูนูบาล ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๕

๖. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๖.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ ๑

- ๑) ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านท่าลาดหนองหล่มยางนททอ
- ๒) ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อนำเสนอวัตถุประสงค์และแผน การเก็บข้อมูล
- ๓) แจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นแก่ครูผู้สอนทั้งหมด จำนวน ๙ คน ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗
- ๔) สัมภาษณ์ครูผู้สอนแบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน ๕ คน เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการ
- ๕) ศึกษาเอกสารและข้อมูลของโรงเรียน เช่น แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการประเมิน

ภายในและภายนอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

๖) เก็บรวบรวมแบบสอบถามและข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์

๖.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ ๒

- ๑) พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาและคู่มือการใช้งาน ในเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๖๗
- ๒) ประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินรูปแบบการนิเทศ
- ๓) นำเสนอรูปแบบการนิเทศและคู่มือการใช้งานแก่ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง
- ๔) เก็บรวบรวมแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๗
- ๕) วิเคราะห์ผลการประเมินและข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงรูปแบบการนิเทศให้มีความสมบูรณ์

๖.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ ๓

- ๑) จัดประชุมชี้แจงรูปแบบการนิเทศแก่ครูผู้สอนทั้งหมด ในสัปดาห์แรกของเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗
- ๒) ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลอง (Pre-test) ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ในสัปดาห์ที่สองของเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗
- ๓) ดำเนินการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ตลอดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ (พฤษภาคม-กันยายน ๒๕๖๗)
- ๔) สังเกตและบันทึกการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง (Post-test) ให้กับนักเรียน ในสัปดาห์สุดท้ายของเดือนกันยายน ๒๕๖๗
- ๖) แจกแบบประเมินความพึงพอใจแก่ครูผู้สอนทั้งหมด ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๗
- ๗) สัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอน จำนวน ๕ คน เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการนิเทศ
- ๘) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์

๗. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยแบ่งตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

๗.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

๑) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ตามแนวคิดของ Stufflebeam (1985) โดยใช้สูตร

$$\text{PNI Modified} = [(\text{สภาพที่พึงประสงค์} - \text{สภาพปัจจุบัน}) / \text{สภาพที่พึงประสงค์}] \times 100$$

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่า PNI Modified สูงสุด = มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

ค่า PNI Modified สูง = มีความต้องการจำเป็นสูง

ค่า PNI Modified ปานกลาง = มีความต้องการจำเป็นปานกลาง

๒) วิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

๓) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test for Dependent Samples) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

๔) วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ โดยใช้ค่าเฉลี่ย \bar{x} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายตามเกณฑ์เดียวกับข้อ ๒

๗.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นที่สำคัญ

๒) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต โดยการจัดกลุ่มข้อมูลตามองค์ประกอบและขั้นตอนของการนิเทศ

๓) นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาสนับสนุนและอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นภาพรวมที่สมบูรณ์ของการใช้รูปแบบการนิเทศ

๔) ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ

๘. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๘.๑ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

๑) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) ใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความเหมาะสมของรูปแบบ และความพึงพอใจ

๒) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้ประกอบการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เพื่อดูการกระจายของข้อมูล

๓) ร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้

สัมภาระณ

๘.๒ สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics)

- ๑) ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา
- ๒) การทดสอบที (t-test for Dependent Samples) ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ
- ๓) ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ใช้ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ
- ๔) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและแบบประเมิน
- ๕) สูตร KR-๒๐ (Kuder-Richardson Formula 20) ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ ๒ รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

ตอนที่ ๓ ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ ๔ ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ ๑ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา
ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอน จำนวน ๙ คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน \bar{x}	สภาพที่พึงประสงค์ \bar{x}	PNI Modified	ลำดับความ ต้องการ
๑. การวางแผนการนิเทศ	๓.๒๔	๔.๗๘	๐.๓๒๒๑	๒
๒. กระบวนการนิเทศ	๓.๑๒	๔.๘๒	๐.๓๕๒๗	๑
๓. การติดตามและประเมินผล	๓.๔๕	๔.๗๕	๐.๒๗๓๗	๔
๔. การนำผลไปใช้ในการพัฒนา	๓.๓๖	๔.๘๐	๐.๓๐๐๐	๓
รวม	๓.๒๙	๔.๗๙	๐.๓๑๒๑	

จากตารางที่ ๑ พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๒๙$) ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๗๙$) เมื่อวิเคราะห์ความต้องการ

จำเป็นโดยใช้ดัชนี PNI Modified พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับสูง (PNI Modified = ๐.๓๑๒๑)

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กระบวนการนิเทศ (PNI Modified = ๐.๓๕๒๗) รองลงมา คือ การวางแผนการนิเทศ

(PNI Modified = ๐.๓๒๒๑) การนำผลไปใช้ในการพัฒนา (PNI Modified = ๐.๓๐๐๐) และการติดตามและประเมินผล (PNI Modified = ๐.๒๗๓๗) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอน พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศภายในสถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ (๑) ขาดการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนและเป็นระบบ (๒) กระบวนการนิเทศยังไม่หลากหลายและไม่ต่อเนื่อง (๓) ขาดเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลที่เหมาะสม (๔) ไม่มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และ (๕) ขาดเวลาในการดำเนินกิจกรรมนิเทศอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ ๒ รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาและผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

๒.๑ รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกกหอ โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

๑) หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษานี้ยึดหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ (๑) หลักความร่วมมือเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู (๒) หลักความต่อเนื่อง มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (๓) หลักข้อมูลเป็นฐาน ใช้ข้อมูลที่เป็นจริงในการตัดสินใจ และ (๔) หลักการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมุ่งเน้นการพัฒนาไม่ใช่การตัดสิน

๒) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (๑) พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู
- (๒) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- (๓) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน
- (๔) ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

๓) องค์ประกอบของรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ ๑ การวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย

- (๑) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ
- (๒) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด

(๓) การออกแบบกิจกรรมการนิเทศ

(๔) การจัดทำปฏิทินการนิเทศ และ (๕) การเตรียมเครื่องมือและทรัพยากร
องค์ประกอบที่ ๒ กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ

(๑) การประชุมก่อนการสอน

(๒) การสังเกตการสอน

(๓) การวิเคราะห์และสะท้อนผล

(๔) การให้ข้อมูลป้อนกลับ และ

(๕) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผล

องค์ประกอบที่ ๓ การติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

(๑) การเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

(๒) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

(๓) การประเมินผลการนิเทศ และ (๔) การจัดทำรายงานผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ ๔ การนำผลไปใช้ในการพัฒนา ประกอบด้วย

(๑) การนำผลไปปรับปรุงการสอน

(๒) การขยายผลแนวปฏิบัติที่ดี

(๓) การพัฒนาเป็นนวัตกรรม และ (๔) การวางแผนการนิเทศรอบต่อไป

๔) เงื่อนไขความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรูปแบบ ได้แก่ (๑) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่เข้มแข็ง

(๒) การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของครู (๓) การจัดสรรเวลาและทรัพยากรอย่างเพียงพอ

(๔) บรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ (๕) ความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

๒.๒ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน เพื่อประเมินความ
เหมาะสมและความสอดคล้อง ผลการประเมินปรากฏดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
๑. ความเหมาะสมของหลักการและวัตถุประสงค์	๔.๖๘	๐.๔๕	มากที่สุด
๒. ความเหมาะสมขององค์ประกอบ	๔.๗๒	๐.๔๒	มากที่สุด
๓. ความเหมาะสมของกระบวนการ	๔.๖๐	๐.๕๐	มากที่สุด
๔. ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	๔.๕๖	๐.๔๘	มากที่สุด
๕. ความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	๔.๕๔	๐.๕๒	มากที่สุด
รวม	๔.๖๒	๐.๔๘	มากที่สุด

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเหมาะสมขององค์ประกอบ ($\bar{x} = ๔.๗๒$) รองลงมา คือ ความเหมาะสมของหลักการและวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = ๔.๖๘$) ความเหมาะสมของกระบวนการ ($\bar{x} = ๔.๖๐$) ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ($\bar{x} = ๔.๕๖$) และความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ($\bar{x} = ๔.๕๔$) ตามลำดับ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีความครอบคลุมและเป็นระบบ มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อย่างไรก็ตามควรเพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนของเครื่องมือและตัวอย่างการดำเนินงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้งานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตอนที่ ๓ ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับครูผู้สอน จำนวน ๙ คน เป็นระยะเวลา ๑ ภาคเรียน (ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗) จากนั้นได้ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๙๘ คน ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ค่า t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
๑. ภาษาไทย	๖๕.๒๔	๘.๓๕	๗๒.๘๖	๗.๙๒	๕.๘๗*	.๐๕
๒. คณิตศาสตร์	๖๒.๑๕	๙.๔๒	๗๑.๓๘	๘.๖๗	๖.๒๓*	.๐๕
๓. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๖๓.๘๗	๘.๙๕	๗๓.๒๔	๘.๑๓	๖.๕๔*	.๐๕
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๖๗.๔๒	๗.๘๖	๗๔.๙๕	๗.๒๔	๕.๙๒*	.๐๕
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา	๗๐.๓๖	๗.๔๕	๗๖.๘๗	๖.๙๒	๕.๔๘*	.๐๕
๖. ศิลปะ	๗๑.๒๔	๗.๖๘	๗๗.๕๖	๗.๑๒	๕.๑๗*	.๐๕
๗. การงานอาชีพ	๖๙.๘๕	๗.๙๓	๗๖.๒๔	๗.๔๕	๕.๓๖*	.๐๕
๘. ภาษาต่างประเทศ	๖๑.๗๘	๙.๑๕	๗๐.๔๒	๘.๖๘	๖.๐๘*	.๐๕
เฉลี่ย	๖๖.๔๙	๘.๓๕	๗๔.๑๙	๗.๗๗	๕.๘๓*	.๐๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๓ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา (\bar{x} = ๗๔.๑๙, S.D. = ๗.๗๗) สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ (\bar{x} = ๖๖.๔๙, S.D. = ๘.๓๕) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (t = ๕.๘๓) แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งหมด โดยกลุ่มสาระที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพิ่มขึ้น ๙.๓๗ คะแนน รองลงมา คือ คณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้น ๙.๒๓ คะแนน และภาษาต่างประเทศ เพิ่มขึ้น ๘.๖๔ คะแนน ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนหลังการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความเห็นว่า รูปแบบการนิเทศที่ใช้ช่วยให้ครูได้รับข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการสอน มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู และได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ครูมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามมา

ตอนที่ ๔ ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ

ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน จำนวน ๙ คน ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาหลังการใช้รูปแบบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
๑. ความชัดเจนของรูปแบบการนิเทศ	๔.๕๖	๐.๕๓	มากที่สุด
๒. ความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศ	๔.๖๗	๐.๕๐	มากที่สุด
๓. การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา	๔.๔๔	๐.๕๓	มาก
๔. การพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ร่วมกัน	๔.๗๘	๐.๔๔	มากที่สุด
๕. ผลต่อการจัดการเรียนการสอน	๔.๖๗	๐.๕๐	มากที่สุด
๖. ความพึงพอใจโดยรวม	๔.๗๒	๐.๔๗	มากที่สุด
รวม	๔.๖๔	๐.๔๙	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๔$, S.D. = ๐.๔๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ การพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{x} = ๔.๗๘$) รองลงมา คือ ความพึงพอใจโดยรวม ($\bar{x} = ๔.๗๒$) ความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศและผลต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = ๔.๖๗$) ความชัดเจนของรูปแบบการนิเทศ ($\bar{x} = ๔.๕๖$) และการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{x} = ๔.๔๔$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ครูผู้สอนให้ความเห็นว่า รูปแบบการนิเทศนี้ช่วยให้ครูมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ได้รับข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ มีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน ซึ่งส่งผลให้ครูรู้สึกมีคุณค่าและมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ครูได้เสนอแนะให้มีการจัดสรรเวลาในการดำเนินกิจกรรมนิเทศให้เพียงพอมากขึ้น และควรมีการนิเทศอย่างต่อเนื่องในภาคเรียนถัดไป

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ ๔ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในระดับมากที่สุด การใช้รูปแบบการนิเทศส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษานี้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาได้

ภาคผนวก

สารบัญภาคผนวก

ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและประเมินรูปแบบการนิเทศ
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์
ภาคผนวก ค	แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา
ภาคผนวก ง	แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ
ภาคผนวก จ	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ตัวอย่าง)
ภาคผนวก ฉ	แบบประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน
ภาคผนวก ช	แบบสังเกตการสอน
ภาคผนวก ซ	แบบสัมภาษณ์
ภาคผนวก ฌ	รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา
ภาคผนวก ฎ	ภาพกิจกรรมการวิจัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและประเมินรูปแบบการนิเทศ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย วงศ์ประเสริฐ

ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

คุณวุฒิ: ประ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ความเชี่ยวชาญ: การบริหารการศึกษา การนิเทศการศึกษา

๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพร สุขสมบุญ

ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

คุณวุฒิ: ประ.ด. (หลักสูตรและการสอน)

ความเชี่ยวชาญ: การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล

๓. นางสาวอรุณี ศรีสวัสดิ์

ตำแหน่ง: ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๕

คุณวุฒิ: ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

ความเชี่ยวชาญ: การนิเทศการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพครู

๔. นายประสิทธิ์ ชัยวงษ์

ตำแหน่ง: ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๕

คุณวุฒิ: ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)

ความเชี่ยวชาญ: การนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนรู้

๕. นางวิไลลักษณ์ สุวรรณมาลา

ตำแหน่ง: ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนงุง

สังกัด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๕

คุณวุฒิ: ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

ความเชี่ยวชาญ: การบริหารสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอ
ตำบลเหล่าแดง อำเภอดอนมดแดง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
ด้วยข้าพเจ้า นายพีระ ตลอดพงษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การพัฒนา
รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนอง
หล่มยางนกอหอ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาและศึกษาผลการใช้รูปแบบ
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ในการนี้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน
และนักเรียนของโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ ถึงเดือน
มีนาคม ๒๕๖๙ โดยข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อมูลที่ได้รับจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำมาใช้เพื่อการวิจัย
เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพีระ ตลอดพงษ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอ

โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอหอ

โทร ๐๘๒-๘๓๗๕๘๔๑

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา
แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การติดตามและประเมินผล และการนำผลไปใช้ในการพัฒนา ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านทั้งในด้านสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ ชาย หญิง
๒. อายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี ๓๐-๓๙ ปี ๔๐-๔๙ ปี ๕๐ ปีขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
๔. ประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า ๕ ปี ๕-๑๐ ปี ๑๑-๒๐ ปี มากกว่า ๒๐ ปี

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง: โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับความคิดเห็น ๕ ระดับ ดังนี้

๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย ๑ = น้อยที่สุด

รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
ด้านที่ ๑ การวางแผนการนิเทศ										
๑. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ										
๒. มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน										
๓. มีการออกแบบกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย										

หมายเหตุ: แบบสอบถามฉบับเต็มมีทั้งหมด ๔๐ ข้อ ครอบคลุม ๔ ด้าน

ภาคผนวก ง

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ

แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา
เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น โดยแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบการนิเทศและคู่มือการใช้งานที่แนบมาพร้อมนี้ แล้วประเมินความเหมาะสมโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับการประเมิน

๕ = เหมาะสมมากที่สุด

๔ = เหมาะสมมาก

๓ = เหมาะสมปานกลาง

๒ = เหมาะสมน้อย

๑ = เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	๕	๔	๓	๒	๑
ด้านที่ ๑ ความเหมาะสมของหลักการและวัตถุประสงค์					
๑. หลักการของรูปแบบมีความชัดเจนและเหมาะสม					
๒. วัตถุประสงค์ของรูปแบบสอดคล้องกับเป้าหมาย					
ด้านที่ ๒ ความเหมาะสมขององค์ประกอบ					
๓. องค์ประกอบของรูปแบบครอบคลุมและสมบูรณ์					
๔. องค์ประกอบมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน					

หมายเหตุ: แบบประเมินฉบับเต็มมีทั้งหมด ๒๕ ข้อ ครอบคลุม ๕ ด้าน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน

แบบประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอน ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง: แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจของท่านที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับความพึงพอใจ

๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย ๑ = น้อยที่สุด

รายการประเมิน	๕	๔	๓	๒	๑
ด้านที่ ๑ ความชัดเจนของรูปแบบการนิเทศ					
๑. รูปแบบการนิเทศมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย					
๒. ขั้นตอนการนิเทศมีความเป็นระบบและต่อเนื่อง					
ด้านที่ ๒ ความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศ					
๓. กระบวนการนิเทศเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน					
๔. มีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์					

หมายเหตุ: แบบประเมินฉบับเต็มมีทั้งหมด ๓๐ ข้อ ครอบคลุม ๖ ด้าน

ภาคผนวก ข

แบบสังเกตการสอน

แบบสังเกตการสอน

ชื่อครูผู้สอน.....
วิชา.....
ชั้น..... วันที่สังเกต.....
เวลา.....
ผู้สังเกต.....

คำชี้แจง: โปรดสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสิ่งที่สังเกตได้

พฤติกรรมที่สังเกต	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. การเตรียมการสอน			
๑.๑ มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและครบถ้วน			
๑.๒ มีสื่อและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม			
๒. การจัดการเรียนการสอน			
๒.๑ นำเข้าสู่บทเรียนอย่างน่าสนใจ			
๒.๒ ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย			

จุดเด่นของการสอน

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

สำหรับครูผู้สอน

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาความคิดเห็น ประสบการณ์ และข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการนิเทศ
ภายในสถานศึกษา

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ ๒ คำถามสัมภาษณ์

ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ

๑. ท่านมีประสบการณ์อย่างไรเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ผ่านมา
๒. ท่านคิดว่าการนิเทศที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง
๓. ท่านต้องการให้การนิเทศภายในสถานศึกษามีลักษณะอย่างไร

หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ

๔. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศที่ใช้
๕. รูปแบบการนิเทศนี้ช่วยพัฒนาการสอนของท่านอย่างไร
๖. ท่านได้รับประโยชน์อะไรจากการนิเทศภายในสถานศึกษา
๗. มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรในการใช้รูปแบบการนิเทศ
๘. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรเพื่อปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ

ลงชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ลงชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ภาคผนวก ฅ

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบ้านท่าลาดหนองหล่มยางนกอ

หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษานี้ยึดหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. หลักความร่วมมือ (Collaboration Principle) เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผล
๒. หลักความต่อเนื่อง (Continuity Principle) มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ใช่การทำเพียงครั้งคราว เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
๓. หลักข้อมูลเป็นฐาน (Data-Based Principle) ใช้ข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ในการวิเคราะห์ปัญหา ตัดสินใจ และประเมินผล
๔. หลักการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Development Principle) มุ่งเน้นการพัฒนา

และ

ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่การตัดสินใจหรือลงโทษ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

๑. เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู
๒. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
๓. เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน
๔. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ ๑ การวางแผนการนิเทศ

- ๑.๑ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ
- ๑.๒ การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด
- ๑.๓ การออกแบบกิจกรรมการนิเทศ
- ๑.๔ การจัดทำปฏิทินการนิเทศ
- ๑.๕ การเตรียมเครื่องมือและทรัพยากร

องค์ประกอบที่ ๒ กระบวนการนิเทศ (๕ ขั้นตอน)

- ๒.๑ การประชุมก่อนการสอน (Pre-Observation Conference)
- ๒.๒ การสังเกตการสอน (Observation)
- ๒.๓ การวิเคราะห์และสะท้อนผล (Analysis and Reflection)
- ๒.๔ การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)
- ๒.๕ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผล (Sharing and Scaling)

องค์ประกอบที่ ๓ การติดตามและประเมินผล

- ๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ๓.๒ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๓ การประเมินผลการนิเทศ
- ๓.๔ การจัดทำรายงานผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ ๔ การนำผลไปใช้ในการพัฒนา

- ๔.๑ การนำผลไปปรับปรุงการสอน
- ๔.๒ การขยายผลแนวปฏิบัติที่ดี
- ๔.๓ การพัฒนาเป็นนวัตกรรม
- ๔.๔ การวางแผนการนิเทศรอบต่อไป

ภาคผนวก ญ

ภาพกิจกรรมการวิจัย

ภาพกิจกรรมการวิจัย

[ภาพที่ ๑ การประชุมชี้แจงรูปแบบการนิเทศแก่ครูผู้สอน]

[ภาพที่ ๒ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน]

[ภาพที่ ๓ การประชุมหลังการสอนเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ]

[ภาพที่ ๔ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู]

[ภาพที่ ๕ นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน]

[ภาพที่ ๖ การนำเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการสถานศึกษา]

หมายเหตุ: ภาพถ่ายจริงจะถูกแทรกลงในภาคผนวกนี้เมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จสมบูรณ์

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๖). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๙). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. สุชาติ ประสิทธิ์ภูริปริชา. (๒๕๖๓). การนิเทศการศึกษา: แนวคิดและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สุวิมล ว่องวาณิช. (๒๕๖๔). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๑๑(๒), ๒๓๕-๒๕๐.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๕). คู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. วิจารณ์ พานิช. (๒๕๖๕). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๖). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๙). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.คณะกรรมการคุรุสภา. (๒๕๖๔). มาตรฐานวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: คุรุสภา. อีระ รุญเจริญ. (๒๕๖๔). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ ๒๑. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๑๑(๒), ๑๘๕-๒๐๐. บุญชม ศรีสะอาด. (๒๕๖๓). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น. พิมพ์ใจ ศรีสุวรรณ. (๒๕๖๒). ผลการใช้การนิเทศภายในสถานศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิจารณ์ พานิช. (๒๕๖๕). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community). พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (๒๕๖๕). คู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สุชาติ ประสิทธิ์ภูริปริชา. (๒๕๖๓). การนิเทศการศึกษา: แนวคิดและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทร โคตรบรรเทา. (๒๕๖๓). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๔๓(๓), ๑๒๕-๑๓๘.

สุวิมล ว่องวาณิช. (๒๕๖๔). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๑๑(๒), ๒๓๕-๒๕๐.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๕). คู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Bloom, B. S. (1976). Human characteristics and school learning. New York: McGraw-Hill.

Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). Effective teacher professional development. Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.

Day, C. (1999). *Developing teachers: The challenges of lifelong learning*. London: Falmer Press.

Desimone, L. M., & Pak, K. (2017). Instructional coaching as high-quality professional development. *Theory Into Practice*, 56(1), 3-12.

DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach* (10th ed.). Boston, MA: Pearson.

Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391.

Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London: Routledge.

Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory.

Kraft, M. A., & Papay, J. P. (2014). Can professional environments in schools promote teacher development? Explaining heterogeneity in returns to teaching experience. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 36(4), 476-500.

Marsh, J. A. (2015). Interventions promoting educators' use of data: Research insights and gaps. *Teachers College Record*, 114(11), 1-48.

Ronfeldt, M., Farmer, S. O., McQueen, K., & Grissom, J. A. (2015). Teacher collaboration in instructional teams and student achievement. *American Educational Research Journal*, 52(3), 475-514.

Sergiovanni, T. J., & Starratt, R. J. (2007). *Supervision: A redefinition* (8th ed.). New York: McGraw-Hill.

Sullivan, S., & Glanz, J. (2013). *Supervision that improves teaching and learning: Strategies and techniques* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Vescio, V., Ross, D., & Adams, A. (2008). A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practice and student learning. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 80-91.

Zepeda, S. J. (2017). *Instructional supervision: Applying tools and concepts* (4th ed.). New York: Routledge.

Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2019). How to design and evaluate research in education (10th ed.). New York: McGraw-Hill Education.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1-55. Stufflebeam, D. L. (1985). *Systematic evaluation: A self-instructional guide to theory and practice*. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach* (10th ed.). Boston, MA: Pearson. Office for Standards in Education, Children's Services and Skills. (2018). *The education inspection framework*. Manchester: Ofsted.

Zepeda, S. J. (2017). *Instructional supervision: Applying tools and concepts* (4th ed.). New York: Routledge.